

מדינת ישראל

משרד החינוך

הוועדה המשרדית לגלישה בטוחה

אוגוסט 2017

גולשים עם התלמידים לשנה בטוחה!

יועצות חינוכיות, פסיכולוגים, רכזי תקשוב וצוותי חינוך יקרים,

בפרוס שנת הלימודים החדשה ובמסגרת הפעילויות החינוכיות לפתיחת השנה ובהמשך לחומרים שהועלו באתר שפ"י ובענן החינוכי, אנו ממליצים לשוב ולעסוק גם בנושא הגלישה הבטוחה.

הגלישה ברשתות החברתיות מהווה את ההמשך הטבעי של ההווי האישי והחברתי המתקיים פנים אל פנים. לאורך חופשת הקיץ, תלמידים רבים "נפגשו" זה עם זה ברשת – צילמו, תעדו, שחקו, שיתפו ושוחחו. חשוב לאפשר לתלמידים לעבד את חוויית הגלישה ברשת בזמן החופשה, לזהות את יתרונות הקשרים המקוונים ולהתעכב גם על המחיר שבוויתור על המפגש פנים אל פנים.

הטכנולוגיה בכלל והרשת החברתית בפרט מתפתחת באופן מואץ וכל פיתוח או יישום מאפשר פעולות חדשות להן השלכות על התנהלות תלמידינו במרחבי החיים השונים. אנו מאמינים כי בידי הצוותים החינוכיים כלים וידע אשר יסייעו לקדם דיאלוג משמעותי עם התלמידים באשר להרגלי הגלישה שלהם, לתת מענה מידי לתופעות חדשות ומטרידות ברשת, ולהקנות להם נורמות התנהגות ראויות ברשת והימנעות מהתנהגויות סיכון.

חשוב לנו שהדמויות המשמעותיות במערכת יכירו אפליקציות שונות וחדשות אליהם נחשפים הילדים ובני הנוער כדי שיוכלו לנהל שיח רלוונטי במקרים שבהם התלמידים יעלו את הנושא ואת שם האפליקציה. לדוגמא לאחרונה נחשפנו לאפליקציה חדשה בשם סראחה (Sarahah) - אפליקציה שפירוש שמה בעברית הוא "כנות". האפליקציה מאפשרת לפרסם תכנים באנונימיות מלאה. גולש אשר נרשם לאפליקציה מקבל קישור אותו הוא יכול לחלוק עם חברים או לפרסם ברשתות החברתיות. מי שקיבל את הקישור ונכנס אליו, יכול לשלוח לגולש שפרסם את הקישור הודעות בעילום שם. (רק מי שפרסם את הלינק יכול לראות מה כתבו לו). המקבל מצידו אינו יכול לדעת מי כתב אותן ואינו יכול להגיב על ההודעות שקיבל.

האנונימיות מאפשרת מצד אחד לשתף ללא חשש, להעלות שאלות ולהתייעץ, אולם, כאשר המשתמשים אינם מפעילים בקרה ושיקול דעת, היא עלולה להביא גם להתנהגויות תוקפניות ופוגעניות כגון הפצת שמועות או התבטאות פוגענית.

מדינת ישראל
משרד החינוך
הוועדה המשרדית לגלישה בטוחה

במהלך השיח הכיתתי חשוב שנזכור כי:

1. האינטרנט מספק למתבגרים אמצעי חשוב לתקשורת עם מתבגרים אחרים, לביטוי אישי וללמידה ובכך מהווה מענה משמעותי לצרכים האופייניים לגיל ההתבגרות ולמשימות ההתפתחות.
2. התפקיד של המבוגר המשמעותי במרחב האינטרנט אינו שונה מהתפקיד בכל מרחב חיים אחר – אתם יודעים איך להיות מבוגר משמעותי נוכח ומשפיע.
3. חשוב ליצור דיאלוג עם התלמידים שמטרתו להבין כיצד הם חווים את סביבת האינטרנט, במה הם מתעניינים, האם הם מכירים את כל חבריהם ברשת? איך הם נזהרים? האם חוו פוגעות ברשת וכיצד התמודדו עימה? האם הם מקפידים על שמירת כבוד חבריהם?
4. יש להדגיש את חשיבות השמירה על הפרטיות והבטיחות ברשת וברשתות החברתיות בפרט. בהקשר זה, מומלץ להסביר לילדים ולבני הנוער את המורכבות שבשימוש באפליקציות של רשת חברתית אנונימית כגון סראחה. חשוב להדגיש כי השימוש ברשת אנונימית אינו שלילי בהכרח. האפליקציה עצמה אינה מחייבת שימוש פוגעני בה.
5. חשוב להזכיר לתלמידים כי ההורים ואתם מהווים כתובת לשיתוף ולפנייה לעזרה גם בנוגע למקרים המתרחשים ברשת.
6. חשוב להיות ערים לשינויים בהתנהגות ומצבי הרוח של התלמידים, בדגש על שינויים חריגים בהרגלי השימוש בטלפון הנייד ובשאר המכשירים הדיגיטליים המשמשים לגלישה ברשת.

כמו כן בעת השיחה עם התלמידים חשוב להדגיש את המסרים הבאים:

1. עשו שימוש בשפה מכבדת וחיובית בין אם אתם מתבטאים בגלוי או בעילום שם ברשת.
2. גלו אמפתיה כלפי מי שיושב בצד השני של המסך. מה שמצחיק אתכם לא בהכרח מצחיק את היושב בצדו השני של המסך.
3. אין לקחת חלק במעשי פגיעה באמצעות הרשת. אם פגעתם דעו כי הנכם עלולים להיות מואשמים בעבירה פלילית!
4. במידה ונפגעתם, יש לנהוג באיפוק טרם תגובה על מנת שמעשה הפגיעה לא ימשיך ואף יסלים. מומלץ לפנות לאדם מבוגר, להורים או לאדם שאתם סומכים עליו, לשתף ולבקש עזרה.

מדינת ישראל
משרד החינוך
הוועדה המשרדית לגלישה בטוחה

5. הכוח בידיים שלכם! אם נחשפתם למעשה פגיעה כנגד אדם אחר באמצעות הרשת, גלו אחריות אישית וחברתית - עצרו את הפגיעה ואם ניתן - דווחו על התוכן הפוגעני למנהלי האתר. בנוסף, עמדו לצד הנפגע - דווחו למבוגר על המעשה והפנו את הנפגע לקבלת עזרה. זכרו כי דיווח ועזרה לנפגע אינם הלשנה!

6. במידת הצורך, על מנת להסיר תוכן לא ראוי ופוגעני ניתן לפנות לאיגוד האינטרנט הישראלי: 03-9700-911

עם פתיחת שנת הלימודים, מומלץ להעביר שיעורי כישורי חיים המתייחסים להתנהלות מיטבית ומניעת פגיעה ברשת.

תכנים המיועדים לגילאים השונים ומתייחסים להיבטים מגוונים ניתן למצוא ב[עלון מקוון](#) שפורסם לאחרונה באתר שפ"ינט וכן באתר [הענן החינוכי](#).

בנוסף, ניתן למצוא [עלון מידע להורים](#) ו[עלון מידע לתלמידים](#), אותם מומלץ להפיץ עם פתיחת שנת הלימודים.

בברכת שנה בטוחה וטובה,

רוני דיין

מנהל אגף טכנולוגיות מידע
הוועדה הבין משרדית

עינב לוק

מנהלת אגף תכניות סיוע ומניעה, שפ"י
הוועדה המשרדית